

Kdo je Heydrich? Učitelé prý už netápou jako dřív

Luděk Navara, MFDnes- Z domova, 22.11.2012

Výuka moderních dějin na školách se v posledních letech významně zlepšila. Potvrzuje to průzkum a také zkušenosti učitelů a historiků. Mnozí učitelé si však stěžují, že jim ve výkladu dějin brání postoje jejich kolegů či rodičů dětí.

PRAHA Při diskusi mezi žáky a jejich učitelkou padne jméno někdejšího obávaného protektora Reinharda Heydricha. Pedagožka zareaguje spontánně: "Heydrich? To bude asi nějaký Němec..."

"Tedy alespoň podle jména soudím," dodává.

Vtip? Nikoli. Přímým svědkem tohoto rozhovoru byl přední český historik Eduard Stehlík. A byl šokován. Sám se totiž dlouhodobě zabývá historií atentátu na Heydricha, absolvoval nespočet besed ve školách a teď najednou zjistil, že jedna z učitelek evidentně vůbec netuší, kam zařadit toto klíčové jméno evropských i českých dějin.

Stehlík na tuto situaci starou deset let dodnes vzpomíná. A současně ji ukazuje jako modelový příklad. Věří totiž, že dnes už by se něco podobného nestalo - že historie spojená s okupací, a nedávné české dějiny vůbec, je mnohem známější a učitelé o ní vědí mnohem víc.

"Za deset let zde vidím obrovský posun," konstatuje historik.

Potvrzuje tak z vlastní zkušenosti výsledky průzkumu, který zorganizoval Ústav pro studium totalitních režimů ve spolupráci s agenturou Factum invenio mezi učiteli dějepisu. Dospěl k překvapivým závěrům: ten hlavní je, že dějepisáři už dokážou nedávnou minulost přiblížit mnohem lépe než dřív. Jinými slovy: představa, že učitelé neumějí svým svěřencům absolutně vysvětlit komunistickou éru nebo že se vyhýbají kontroverzním tématům, je minulostí.

"Už neplatí, že chybí jasný pohled na nedávné dějiny," potvrdil vedoucí výzkumu Vojtěch Ripka.

Přichází nová generace

Průzkum mezi šestnácti sty učiteli dějepisu v celé zemi ukázal, že se učitelé snaží využívat i netradičních metod, že se pokoušejí zaujmout. Zvou do tříd pamětníky a pouštějí dětem televizní dokumenty. Přitom učitelé dějepisu byli donedávna kritizováni právě za to, že se podobným metodám brání.

"Učitelé se snaží žákům představovat i ona kontroverzní témata, protože právě taková témata jsou pro žáky zajímavá a mohou je přitáhnout ke studiu historie. Samozřejmě že jsou stále ještě učitelé, kteří se těmto tématům vyhýbají, protože na ně kladou zvýšené nároky," míní ředitel Základní školy v Deblíně na Brněnsku Břetislav Svozil.

"Sám jsem mnohokrát osloven učiteli, abych přišel přednášet. Ta aktivita učitelů je dnes vysoká," potvrzuje zájem dějepisářů historik Stehlík.

Jasný názor na výuku dějin má třeboňský středoškolský učitel Martin Rosocha. Ten stojí za peticí proti tomu, aby krajské školství v jižních Čechách vedli zástupci komunistů. Studenti třeboňského gymnázia poté vstoupili do stávkové pohotovosti a pak se k jejich protestu začaly

přidávat další jihočeské školy. Podle Rosochy jsou za tím právě znalosti a vědomosti studentů, které mimo jiné získali i v hodinách historie. "U nás na škole máme dějepisyře ve věku kolem třiceti let. Myslím, že už vyrůstá nová generace, která dokáže učit o komunismu tak, aby si studenti dokázali udělat vlastní názor. Je to přirozený vývoj, který se musí někde projevit," říká Rosocha, který je učitelem zeměpisu.

"Vzdělaný člověk dokáže mnohem lépe čelit extremismu, ať už levicovému, či pravicovému," dodává třeboňský pedagog.

Průzkum však také ukázal, že většina učitelů by si přála, aby měli možnost výuce dějepisu věnovat více času než dosud. A také naznačil, že vyhráno ještě zdaleka není: "Mezi největší zábrany při výuce moderní historie podle představ pedagogů patří postoje jejich kolegů a někdy i postoje rodičů," upozorňují autoři průzkumu.

"O okupaci a době komunismu vědí učitelé dějepisu mnohem víc. Vidím tu obrovský posun."
Eduard Stehlík, historik